

Briselē, 2023. gada 30. jūnijā
(OR. en)

11156/23

ECOFIN 680
UEM 214
SOC 505
EMPL 356
COMPET 700
ENV 779
EDUC 292
RECH 324
ENER 415
JAI 927
GENDER 156
ANTIDISCRIM 150
JEUN 194
SAN 431

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Iepr. dok. Nr.:	9850/1/23 REV 1
K-jas dok. Nr.:	COM(2023) 624 final
Temats:	PADOMES IETEIKUMS par Slovēnijas 2023. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovēnijas 2023. gada stabilitātes programmu

Pielikumā ir pievienots minētais Padomes ieteikuma projekts, kas apspriests Padomē un Eiropadomē, pamatojoties uz Komisijas Ieteikumu COM(2023) 624 final.

PADOMES IETEIKUMS

(... gada ...)

**par Slovēnijas 2023. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par
Slovēnijas 2023. gada stabilitātes programmu**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ¹ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

¹ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ², ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms ("mehānisms"), stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Mehānisms nodrošina finansiālu atbalstu dalībvalstīm reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Atbilstīgi Eiropas pusgada prioritātēm mehānisms sekmē ekonomikas un iekļaujošu atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši reformas un investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai un dalībvalstu tautsaimniecību noturības stiprināšanai. Tas arī palīdz stiprināt publiskās finanses un veicināt izaugsmi un darbvietu radīšanu vidējā termiņā un ilgtermiņā, uzlabot teritoriālo kohēziju Savienībā un atbalstīt Eiropas sociālo tiesību pīlāra turpmāko īstenošanu. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 11. panta 2. punktu 2022. gada 30. jūnijā tika atjaunināta katrai dalībvalstij paredzētā maksimālā finanšu iemaksa no mehānisma.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (2) Komisija 2022. gada 22. novembrī pieņēma 2023. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2023. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Eiropadome 2023. gada 23. martā apstiprināja 2023. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumā izvirzītās prioritātes, kuras ir vērstas uz konkurētspējīgas ilgtspējas četrām dimensijām. Komisija 2022. gada 22. novembrī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011 ³ pamata pieņēma arī 2023. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā tā nenorādīja Slovēniju kā vienu no dalībvalstīm, kuras var skart vai apdraudēt nelīdzsvarotība. Padziļināts pārskats attiecīgi nebūtu vajadzīgs. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī atzinumu par Slovēnijas 2023. gada budžeta plāna projektu. Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku un priekšlikumu attiecībā uz 2023. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana. Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ⁴ ("2023. gada ieteikums par eurozonu") Padome pieņēma 2023. gada 16. maijā un Vienoto nodarbinātības ziņojumu – 2023. gada 13. martā.
- (3) Lai gan Savienības valstu tautsaimniecības demonstrē ievērojamu noturību, ģeopolitiskajam kontekstam joprojām ir negatīva ietekme. Tā kā Savienība nelokāmi solidarizējas ar Ukrainu, Savienības ekonomikas un sociālās politikas programma ir vērsta uz to, lai īstermiņā mazinātu enerģētikas krīzes negatīvo ietekmi gan uz mazaizsargātām mājsaimniecībām, gan uzņēmumiem un lai turpinātu centienus īstenot zaļo un digitālo pārkārtošanos, atbalstītu ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi, aizsargātu makroekonomikas stabilitāti un palielinātu noturību vidējā termiņā. Tajā liela uzmanība ir pievērsta arī Savienības konkurētspējas un produktivitātes palielināšanai.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

⁴ Padomes Ieteikums (2023. gada 16. maijs) par eurozonas ekonomikas politiku (OV C 180, 23.5.2023., 1. lpp.).

- (4) Komisija 2023. gada 1. februārī nāca klajā ar paziņojumu "Zaļā kursa industriālais plāns neto nulles emisiju laikmetam" ("Zaļā kursa industriālais plāns"). Zaļā kursa industriālā plāna mērķis ir uzlabot Savienības neto nulles emisiju industrijas konkurētspēju un atbalstīt ātru pārkārtošanos uz klimatneitralitāti. Tas papildina Eiropas zaļā kursa un *REPowerEU* ietvaros īstenotos centienus. Tā mērķis ir arī veicināt labvēlīgākus apstākļus tādu neto nulles emisiju tehnoloģiju un produktu Savienības ražošanas jaudas izvēršanai, kas vajadzīgi Savienības vērienīgo klimatisko mērķrādītāju sasniegšanai, un nodrošināt piekļuvi attiecīgām kritiski svarīgām izejvielām, tostarp, diversificējot piegādes avotus, pienācīgi izmantojot ģeoloģiskos resursus dalībvalstīs un maksimāli palielinot izejvielu reciklēšanu. Zaļā kursa industriālā plāna pamatā ir četri pīlāri: prognozējama un vienkāršota normatīvā vide, ātrāka piekļuve finansējumam, prasmju pilnveidošana un atvērta tirdzniecība noturīgām piegādes ķēdēm. Komisija 2023. gada 16. martā nāca klajā ar papildu paziņojumu "ES ilgtermiņa konkurētspēja: skatījums pēc 2030. gada", kas strukturēts atbilstoši deviņiem savstarpēji pastiprinošiem virzītājspēkiem ar mērķi strādāt, lai panāktu izaugsmi veicinošu tiesisko regulējumu. Paziņojumā ir noteiktas politikas prioritātes, kuru mērķis ir aktīvi nodrošināt strukturālus uzlabojumus, mērķtiecīgas investīcijas un regulatīvus pasākumus Savienības un tās dalībvalstu ilgtermiņa konkurētspējai. Turpmāk sniegtie ieteikumi palīdz īstenot minētās prioritātes.

- (5) 2023. gadā Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada norises turpinās atbilstoši mehānisma īstenošanai. Lai īstenotu Eiropas pusgada politikas prioritātes, joprojām ir svarīgi pilnībā īstenot atveseļošanas un noturības plānus, jo ar šiem plāniem ir paredzēts izpildīt visus iepriekšējos gados konkrētām valstīm adresētos attiecīgos ieteikumus vai arī to būtisku daļu. Konkrētām valstīm adresētie 2019., 2020. un 2022. gada ieteikumi joprojām ir vienlīdz svarīgi attiecībā uz atveseļošanas un noturības plāniem, kas pārskatīti, atjaunināti vai grozīti saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 14., 18. un 21. pantu.
- (6) 2023. gada 27. februārī pieņemtās Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/435⁵ ("*REPowerEU* regula") mērķis ir ātri izbeigt Savienības atkarību no Krievijas fosilās degvielas importa. Tas veicinās enerģētisko drošību un Savienības energoapgādes dažādošanu, vienlaikus palielinot atjaunīgo energoresursu izmantošanu, enerģijas uzkrāšanas iespējas un energoefektivitāti. *REPowerEU* regula sniedz iespēju dalībvalstīm savos nacionālajos atveseļošanas un noturības plānos pievienot jaunu *REPowerEU* nodaļu, lai tiktu finansētas galvenās reformas un investīcijas, kas palīdzēs sasniegt *REPowerEU* mērķus. Minētās reformas un investīcijas arī palīdzēs uzlabot Savienības neto nulles emisiju industrijas konkurētspēju, kā izklāstīts Zaļā kursa industriālajā plānā, un īstenot konkrētām valstīm saistībā ar enerģiju adresētos ieteikumus, kas dalībvalstīm sniegti 2022. gadā un attiecīgā gadījumā 2023. gadā. Ar *REPowerEU* regulu tiek ieviesta jauna neatmaksājama finansiālā atbalsta kategorija, kas darīta pieejama dalībvalstīm, lai tiktu finansētas jaunas ar enerģētiku saistītas reformas un investīcijas saskaņā ar to atveseļošanas un noturības plāniem.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/435 (2023. gada 27. februāris), ar ko groza Regulu (ES) 2021/241 attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atveseļošanas un noturības plānos un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 un (ES) 2021/1755 un Direktīvu 2003/87/EK (OV L 63, 28.2.2023., 1. lpp.).

- (7) Komisija 2023. gada 8. martā pieņēma paziņojumu, kurā sniegtas fiskālās politikas norādes 2024. gadam ("2023. gada 8. marta paziņojums"). Tā mērķis ir atbalstīt dalībvalstis stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanā un tādējādi stiprināt politikas koordināciju. Komisija atgādināja, ka Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējā izņēmuma klauzula 2023. gada beigās tiks deaktivēta. Komisija aicināja panākt, lai fiskālā politika 2023.–2024. gadā nodrošinātu parāda atmaksājamību vidējā termiņā un ilgtspējīgā veidā veicinātu potenciālu izaugsmi, un aicināja dalībvalstis savās 2023. gada stabilitātes un konverģences programmās izklāstīt, kā to fiskālie plāni nodrošinās Līgumā noteiktās atsaucēs vērtības 3 % no iekšzemes kopprodukta (IKP) ievērošanu un ticamu un nepārtrauktu parāda samazināšanu vai parāda saglabāšanu piesardzīgā līmenī vidējā termiņā. Komisija arī aicināja dalībvalstis pakāpeniski atteikties no valsts fiskālajiem pasākumiem, kas tika ieviesti, lai aizsargātu mājsaimniecības un uzņēmumus no enerģijas cenu satricinājuma, sākot ar vismazāk mērķorientētajiem pasākumiem. Tā norādīja, ka gadījumā, ja, atkārtoties ar enerģijas cenām saistītajam spiedienam, būtu nepieciešams pagarināt atbalsta pasākumu darbības laiku, šādiem dalībvalstu pasākumiem vajadzētu būt mērķorientētākiem, atbalstot tieši neaizsargātās mājsaimniecības un uzņēmumus. Komisija norādīja, ka fiskālie ieteikumi būtu izsakāmi skaitļos un diferencējami. Turklāt, kā ierosināts Komisijas 2022. gada 9. novembra paziņojumā par ES ekonomikas pārvaldības sistēmas reformas ievirzēm, fiskālie ieteikumi tiktu formulēti, pamatojoties uz neto primārajiem izdevumiem. Komisija ieteica visām dalībvalstīm turpināt aizsargāt valsts finansētās investīcijas un nodrošināt mehānisma un citu Savienības fondu efektīvu izmantošanu, jo īpaši, ņemot vērā zaļās un digitālās pārkārtošanās un noturības mērķus. Komisija norādīja, ka ierosinās Padomei 2024. gada pavasarī sākt uz budžeta deficītu balstītas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras, pamatojoties uz izpildes datiem par 2023. gadu un ievērojot spēkā esošās tiesību normas.

- (8) Komisija 2023. gada 26. aprīlī nāca klajā ar tiesību aktu priekšlikumiem Savienības ekonomikas pārvaldības noteikumu visaptverošas reformas īstenošanai. To galvenais mērķis ir uzlabot valsts parāda atmaksājamību un ar reformu un investīciju palīdzību veicināt ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi visās dalībvalstīs. Komisijas priekšlikumu mērķis ir uzlabot valstu līdzatbildību, vienkāršot sistēmu un virzīties uz lielāku vidēja termiņa mērķi apvienojumā ar efektīvu un saskaņotāku izpildi. Saskaņā ar Padomes 2023. gada 14. marta secinājumiem par ievirzēm ES ekonomikas pārvaldības sistēmas reformai mērķis ir 2023. gadā pabeigt leģislatīvo darbu.
- (9) Slovēnija savu atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu iesniedza Komisijai 2021. gada 30. aprīlī. Ievērojot Regulas (ES) 2021/241 19. pantu, Komisija novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanīgumu saskaņā ar minētās regulas V pielikumā izklāstītajām novērtēšanas vadlīnijām. Padome 2021. gada 28. jūlijā pieņēma Īstenošanas lēmumu par Slovēnijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu ⁶. Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu, kurā konstatēts, ka Slovēnija ir apmierinoši izpildījusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes īstenošanas lēmumā. Apmierinoša izpilde nozīmē arī to, ka nav bijis regresa attiecībā uz iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.

⁶ ST 10612/2021 INIT; ST 10612/2021 ADD 1.

- (10) Slovēnija 2023. gada 14. aprīlī iesniedza savu 2023. gada valsts reformu programmu un 2023. gada 26. aprīlī – 2023. gada stabilitātes programmu atbilstoši Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. panta 1. punktam. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 27. pantu 2023. gada valsts reformu programma atspoguļo arī Slovēnijas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā.
- (11) Komisija 2023. gada ziņojumu par Slovēniju publicēja 2023. gada 24. maijā. Tajā tika izvērtēts, kā Slovēnija ir īstenojusi attiecīgos konkrētai valstij adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma laikposmā no 2019. līdz 2022. gadam, un kā Slovēnija īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Balstoties uz minēto analīzi, ziņojumā par valsti bija norādīti trūkumi attiecībā uz tādu problēmjaudājumu risināšanu, kuri nav ietverti vai ir tikai daļēji ietverti atveseļošanas un noturības plānā, kā arī jauni un nupat iezīmējušies problēmjaudājumi. Tajā bija arī novērtēts Slovēnijas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un Savienības pamatmērķu sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības mazināšanas jomā, kā arī progress Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

- (12) Saskaņā ar *Eurostat* validētajiem datiem Slovēnijas vispārējās valdības budžeta deficīts samazinājās no 4,6 % no IKP 2021. gadā līdz 3,0 % 2022. gadā, savukārt vispārējās valdības parāds samazinājās no 74,5 % no IKP 2021. gada beigās līdz 69,9 % 2022. gada beigās. 2023. gada 24. maijā Komisija izdeva ziņojumu saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu. Minētajā ziņojumā bija aplūkots Slovēnijas budžeta stāvoklis, jo tiek plānots, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2023. gadā pārsniegs Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Ziņojumā secināts, ka deficīta kritērijs nav izpildīts. Atbilstīgi 2023. gada 8. marta paziņojumam Komisija nav ierosinājusi 2023. gada pavasarī sākt jaunas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras. Pēc tam Komisija paziņoja, ka ierosinās Padomei 2024. gada pavasarī sākt uz budžeta deficītu balstītas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras, pamatojoties uz izpildes datiem par 2023. gadu. Slovēnijai tas būtu jāņem vērā 2023. gada budžeta izpildē un 2024. gada budžeta plāna projekta sagatavošanā.
- (13) Vispārējās valdības bilanci ir ietekmējuši fiskālās politikas pasākumi, kas veikti, lai mazinātu enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi. Šādi ieņēmumus samazinoši fiskālās politikas pasākumi 2022. gadā bija pievienotās vērtības nodokļa (PVN) pagaidu samazināšana elektroenerģijai, gāzei, centrālajai apkurei un malkai, akcīzes nodokļa samazināšana kurināmajam, gāzei un elektroenerģijai un CO₂ nodokļa samazināšana kurināmajam; savukārt šādi izdevumus palielinoši fiskālās politikas pasākumi bija bērnu pabalsta palielināšana divus mēnešus, enerģijas pabalsts sociāli neaizsargātām personām un subsīdijas uzņēmumiem, pamatojoties uz cenām, kādas maksātas, salīdzinot ar 2021. gadu. Komisija lēš, ka minēto pasākumu neto budžeta izmaksas 2022. gadā atbildīs 1,0 % no IKP. Vispārējās valdības bilanci ir ietekmējušas arī budžeta izmaksas, kas saistītas ar pagaidu aizsardzības piedāvāšanu no Ukrainas pārvietotajām personām un kas tiek lēstas 0,1 % apmērā no IKP 2022. gadā. Tajā pašā laikā ar Covid-19 krīzi saistītu pagaidu ārkārtas pasākumu aplēstās izmaksas samazinājās no 4,1 % 2021. gadā līdz 1,0 % no IKP 2022. gadā.

- (14) Padome 2021. gada 18. jūnijā ieteica Slovēnijai ⁷ 2022. gadā saglabāt atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas.
- (15) Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja ⁸ 2022. gadā bija atbalstoša, proti, -1,2 % no IKP, kā ieteikusi Padome. Slovēnija atbilstoši Padomes ieteikumam turpināja atbalstīt atveseļošanu ar investīcijām, ko finansē no mehānisma. No mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansētie izdevumi 2022. gadā sasniedza 0,7 % no IKP (0,8 % no IKP 2021. gadā). Valsts finansētajām investīcijām bija ekspansīva ietekme 0,7 procentpunktu apmērā uz fiskālo nostāju ⁹. Tādējādi Slovēnija ir saglabājusi valsts finansētās investīcijas, kā ieteikusi Padome. Vienlaikus valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot jaunus ieņēmumu pasākumus) pieaugumam bija ekspansīva ietekme uz fiskālo nostāju, kas atbilst 0,4 procentpunktiem. Minētā ievērojamā ekspansīvā ietekme ietvēra papildu ietekmi, ko radīja fiskālās politikas pasākumi ar mērķi mazināt enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi (papildu neto budžeta izmaksas 1,0 % apmērā no IKP), kā arī izmaksas (0,1 % no IKP), kuras saistītas ar pagaidu aizsardzības piedāvāšanu pārvietotajām personām no Ukrainas. Tāpēc Slovēnija ir pietiekami kontrolējusi valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugumu.

⁷ Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovēnijas 2021. gada stabilitātes programmu (OV C 304, 29.7.2021., 116. lpp.).

⁸ Fiskālā nostāja tiek mērīta, vadoties pēc izmaiņām primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus), neierēķinot ar Covid-19 krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus, taču ietverot no mehānisma un citu Savienības fondu neatmaksājama atbalsta (dotācijām) finansētos izdevumus, kas attiecināmi uz vidēja termiņa potenciālo izaugsmi. Sīkāku informāciju sk. fiskālās statistikas tabulu 1. izcēlumā.

⁹ Citiem valsts finansētiem kapitālizdevumiem bija ekspansīva ietekme, kas atbilst 0,2 procentpunktiem no IKP.

- (16) Stabilitātes programmas budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2023. gadu ir labvēlīgāks nekā Komisijas 2023. gada pavasara prognoze un atbilst tam par turpmāko periodu. Valdība prognozē, ka reālais IKP 2023. gadā pieaugs par 1,8 % un 2024. gadā – par 2,5 %. Salīdzinājumam – Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēts mazāks reālā IKP pieaugums 2023. gadā (1,2 %) un 2024. gadā (2,2 %), kam par iemeslu galvenokārt ir mazāka neto eksporta pieauguma ietekme.
- (17) Valdība savā 2023. gada stabilitātes programmā plāno, ka vispārējās valdības budžeta deficīts palielināsies līdz 4,1 % no IKP 2023. gadā. Šis palielinājums 2023. gadā galvenokārt atspoguļo lielākas publiskās investīcijas saistībā ar iepriekšējās daudzgadu finanšu shēmas 2014.–2020. gadam apguves perioda beigām un lielās subsīdijas. Saskaņā ar 2023. gada stabilitātes programmu ir sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 69,9 % 2022. gada beigās līdz 68,9 % 2023. gada beigās. Saskaņā ar Komisijas 2023. gada pavasara prognozi valdības budžeta deficīts 2023. gadā būs 3,7 % no IKP. Tas ir mazāks nekā 2023. gada stabilitātes programmas deficīta prognozē galvenokārt saistībā ar mazākām publiskajām investīcijām ierobežotās apguves spējas dēļ, kā arī tādēļ, ka mazākā apjomā tiks apgūtas ar enerģiju saistītās subsīdijas un pasākumi, kas pieņemti, lai mazinātu enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi. Komisijas 2023. gada pavasara prognozē ir plānota līdzīga vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP, proti, 69,1 % 2023. gada beigās.

- (18) Sagaidāms, ka vispārējās valdības bilanci 2023. gadā joprojām ietekmēs fiskālās politikas pasākumi, kas veikti, lai mazinātu enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi. Tie ietver pasākumus, kas pagarināti pēc 2022. gada (t. i., PVN pagaidu samazināšana elektroenerģijai, gāzei, centrālajai apkurei un malkai, akcīzes nodokļa samazināšana kurināmajam, gāzei un elektroenerģijai un CO₂ nodokļa samazināšana kurināmajam) un jaunus pasākumus, piemēram, jaunu un lielāku subsīdiu shēmu uzņēmumiem, pamatojoties uz cenām, kādas maksātas, salīdzinot ar 2021. gadu, un kompensācijas elektroenerģijas un dabasgāzes izplatītājiem, kas piegādā elektroenerģiju un dabasgāzi patērētājiem (piemēram, mājsaimniecībām vai maziem un vidējiem uzņēmumiem), kuru elektroenerģijas un dabasgāzes cenām piemēro valdības noteiktās maksimālās cenas. Komisijas 2023. gada pavasara prognozē atbalsta pasākumu neto budžeta izmaksas tiek prognozētas 0,9 % apmērā no IKP 2023. gadā ¹⁰. Vairākums pasākumu 2023. gadā nešķiet vērsti uz visneaizsargātākajām mājsaimniecībām vai uzņēmumiem, un tajos nav pilnībā iestrādāts cenas signāls, kas rosinātu samazināt enerģijas pieprasījumu un palielināt energoefektivitāti. Rezultātā Komisijas 2023. gada pavasara prognozē tiek lēsts, ka mērķtiecīgo atbalsta pasākumu summa, kas jāņem vērā novērtējumā par atbilstību Padomes 2022. gada 12. jūlija ieteikumam ¹¹, veidos 0,1 % no IKP 2023. gadā (salīdzinājumā ar 0,6 % no IKP 2022. gadā). Visbeidzot, paredzams, ka vispārējās valdības bilanci 2023. gadā labvēlīgi ietekmēs ar Covid-19 krīzi saistītu pagaidu ārkārtas pasākumu pakāpeniska izbeigšana, kas pēc aplēsēm veido 1,0 % no IKP.

¹⁰ Šis skaitlis atspoguļo šo pasākumu gada budžeta izmaksu līmeni, ietverot kārtējos ieņēmumus un izdevumus, kā arī – attiecīgā gadījumā – kapitālizdevumu pasākumus.

¹¹ Padomes Ieteikums (2022. gada 12. jūlijs) par Slovēnijas 2022. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovēnijas 2022. gada stabilitātes programmu (OV C 334, 1.9.2022., 197. lpp.).

- (19) Savā 2022. gada 12. jūlija ieteikumā Padome ieteica Slovēnijai rīkoties, lai nodrošinātu, ka 2023. gadā valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums atbilst kopumā neitrālai fiskālās politikas nostājai ¹², ņemot vērā to, ka turpinās pagaidu un mērķorientēta atbalsta sniegšana pret enerģijas cenu kāpumu visneaizsargātākajām mājāsaimniecībām un uzņēmumiem, kā arī personām, kas bēg no Ukrainas. Slovēnijai tika ieteikts būt gatavai kārtējos izdevumus pielāgot mainīgajai situācijai. Slovēnijai tika arī ieteikts palielināt publiskās investīcijas, kas sekmētu zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, ņemot vērā *REPowerEU* iniciatīvu, tostarp, izmantojot mehānismu un citus Savienības fondus.

¹² Pamatojoties uz Komisijas 2023. gada pavasara prognozi, Slovēnijas potenciālās izlaides pieauguma aplēse vidējā termiņā (10 gadu vidējais rādītājs), kuru izmanto fiskālās nostājas noteikšanai, nominālā izteiksmē ir 10,1 %.

- (20) Saskaņā ar Komisijas 2023. gada pavasara prognozi fiskālā nostāja 2023. gadā būs ekspansīva (-1,2 % no IKP) augstas inflācijas kontekstā. Fiskālā nostāja 2022. gadā bija ekspansīva (-1,2 % no IKP). Prognozēts, ka valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) pieaugumam 2023. gadā būs ekspansīva ietekme uz fiskālo nostāju, kas atbilst 0,3 % no IKP. Tas tā ir, neskatoties uz mērķorientēto atbalsta pasākumu izmaksu samazinājumu 0,5 % no IKP apmērā mājtsaimniecībām un uzņēmumiem, kuri ir visneaizsargātākie pret enerģijas cenu pieaugumu. Tādējādi valsts finansēto neto primāro kārtējo izdevumu ekspansīvā ietekme neizriet no mērķorientētā atbalsta pret enerģijas cenu kāpumu visneaizsargātākajām mājtsaimniecībām un uzņēmumiem, kā arī personām, kas bēg no Ukrainas. Valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) ekspansīvo pieaugumu nosaka lielākas subsīdijas (kas ietver pasākumus enerģētikas jomā) un publiskā sektora algu izdevumu pieaugums. Kopumā valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu prognozētais pieaugums neatbilst Padomes 2022. gada 12. jūlija ieteikumam. No mehānisma dotācijām un no citiem Savienības fondiem finansētie izdevumi 2023. gadā sasniedza 1,6 % no IKP, savukārt valsts finansētajām investīcijām bija ekspansīva ietekme uz fiskālo nostāju 0,1 procentpunkta apmērā no IKP ¹³. Tāpēc Slovēnija plāno finansēt papildu investīcijas, izmantojot mehānismu un citus Savienības fondus, un paredzams, ka tiks saglabātas valsts finansētās investīcijas. Tiek plānotas publiskās investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās procesā un enerģētiskajā drošībā, piemēram, dzelzceļa infrastruktūrā, plūdu novēršanā, veselības aprūpē, pētniecībā un inovācijā, ko finansē no mehānisma un citiem Savienības fondiem.

¹³ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme, kas atbilst 0,0 procentpunktiem no IKP.

- (21) Saskaņā ar 2023. gada stabilitātes programmu paredzams, ka vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies, 2024. gadā sasniedzot 2,8 % no IKP. Šāds samazinājums 2024. gadā galvenokārt atspoguļo mazākas subsīdijas pēc tam, kad tika atcelti pasākumi, kas pieņemti enerģijas cenu pieauguma ekonomiskās ietekmes mazināšanai, un mazākas publiskās investīcijas pēc tam, kad 2023. gadā būs beigusies Savienības finansējuma apguve no iepriekšējās daudzgadu finanšu shēmas. Saskaņā ar 2023. gada stabilitātes programmu paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies, 2024. gada beigās sasniedzot 66,5 %. Pamatojoties uz prognozes termiņa datumā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēts, ka valdības budžeta deficīts 2024. gadā būs 2,9 % apmērā no IKP. Tas ir vairāk nekā prognozēts 2023. gada stabilitātes programmā, galvenokārt darbinieku atalgojuma un sociālo pabalstu palielinājuma dēļ. Komisijas 2023. gada pavasara prognozē ir plānota līdzīga vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP, proti, 66,6 % 2024. gada beigās.
- (22) 2023. gada stabilitātes programmā ir paredzēts 2024. gadā pakāpeniski izbeigt visus enerģētikas atbalsta pasākumus. Komisija arī pieņem, ka 2024. gadā enerģētikas atbalsta pasākumi tiks pilnībā izbeigti. Tam pamatā ir pieņēmums, ka enerģijas cenas nepalielināsies no jauna.

- (23) Regula (EK) Nr. 1466/97 aicina katru gadu uzlabot strukturālo budžeta bilanci vidēja termiņa budžeta mērķa virzienā, par kritēriju nosakot 0,5 % no IKP ¹⁴. Ņemot vērā fiskālās ilgtspējas apsvērumus un nepieciešamību samazināt deficītu zem Līgumā noteiktās atsaucēs vērtības 3 % no IKP, saskaņā ar Komisijas aplēsēm būtu atbilstīgi 2024. gadā uzlabot strukturālo bilanci vismaz par 0,5 % no IKP. Lai nodrošinātu šādu uzlabojumu un saskaņā ar Komisijas metodoloģiju, neto valsts finansēto primāro izdevumu ¹⁵ pieaugumam 2024. gadā nevajadzētu pārsniegt 5,5 %, kā atspoguļots šajā ieteikumā. Tajā pašā laikā atlikušie enerģētikas atbalsta pasākumi (ko Komisija pašlaik lēš 0,9 % apmērā no IKP 2023. gadā) būtu pakāpeniski jāizbeidz, ja enerģijas tirgus attīstība to ļauj un sākot ar vismazāk mērķorientētajiem pasākumiem, un saistītie ietaupījumi būtu jāizmanto, lai samazinātu valdības budžeta deficītu. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm, tas radītu neto primāro izdevumu pieaugumu, kas ir zem 2024. gadam ieteiktā maksimālā pieauguma tempa. Turklāt saskaņā ar Komisijas 2023. gada pavasara prognozi neto valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums 2023. gadā neatbilst Padomes 2022. gada 12. jūlija ieteikumam. Ja tas apstiprināsies, būtu atbilstīgi 2024. gadā samazināt neto primāro izdevumu pieaugumu.
- (24) Pieņemot, ka politika netiks mainīta, Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēts, ka neto valsts finansētie primārie izdevumi 2024. gadā pieaugs par 3,0 %, kas ir zem ieteiktā pieauguma tempa.

¹⁴ Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. pantā arī prasīts veikt korekciju vairāk nekā 0,5 % apmērā no IKP tām dalībvalstīm, kuru valsts parāds pārsniedz 60 % no IKP vai kurās ir izteiktāki parāda atmaksājamības riski.

¹⁵ Neto primāros izdevumus definē kā valsts finansētos izdevumus, atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un izņemot procentu izdevumus un cikliskā bezdarba izdevumus.

- (25) Saskaņā ar 2023. gada stabilitātes programmu sagaidāms, ka valdības izdevumi samazināsies no 6,4 % no IKP 2023. gadā līdz 5,5 % no IKP 2024. gadā. Zemākas investīcijas atspoguļo zemākas valsts finansētās investīcijas un zemākas investīcijas, ko finansē Savienība, bet lielākas investīcijas, ko finansē no mehānisma. 2023. gada stabilitātes programmā ir minētas reformas un investīcijas, kas, paredzams, veicinās fiskālo ilgtspēju un ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi. Minētās reformas un investīcijas ietver investīcijas dzelzceļa infrastruktūrā, veselības aprūpē, pētniecībā un inovācijā un zaļās un digitālās pārkārtošanās elementos, kas arī ietilpst atveseļošanas un noturības plānā.
- (26) 2023. gada stabilitātes programmā ir izklāstīta vidēja termiņa fiskālā virzība līdz 2026. gadam. Saskaņā ar 2023. gada stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības budžeta deficīts samazināsies, sasniedzot 2,2 % no IKP 2025. gadā un 1,3 % līdz 2026. gadam. Tādējādi tiek plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts saglabāsies zem 3 % no IKP no 2024. gada līdz 2023. gada stabilitātes programmas aptvertā laikposma beigām. Saskaņā ar programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 66,5 % 2024. gada beigās līdz 63,5 % 2026. gada beigās.

- (27) Paredzams, ka veselības aprūpes izdevumi laikposmā no 2019. līdz 2070. gadam palielināsies par 1,5 procentpunktiem no IKP, un ilgtermiņa aprūpes izmaksas līdz 2055. gadam divkārtosies. Slovēnija vidējā termiņā saskaras ar vidējiem fiskālās ilgtspējas riskiem un ilgtermiņā – ar augstiem riskiem, ko rada ar sabiedrības novecošanu saistītie izdevumi. Pēdējos gados valsts ir sākusi visaptverošas reformas veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes jomā. Tomēr ilgtermiņa aprūpes reformas īstenošana ir aizkavējusies, un tās finansēšana vidējā termiņā un ilgtermiņā joprojām nav nodrošināta. Veselības aprūpes reformas plānošana arī liecina, ka tā tiks īstenota vairākos posmos ar uzsvaru uz kvalitatīvu pakalpojumu pieejamību un sociālo tiesību un iekļaušanas uzlabošanu. Lai gan tas radīs papildu slogu publiskajām finansēm, Slovēnijai būs ļoti svarīgi ierosināt tādu pasākumu kopumu, ar kuriem tiek izveidota stabila ieņēmumu bāze, kas neapdraud fiskālo bilanci vidējā termiņā un ilgtermiņā.
- (28) Ar grozījumiem Likumā par iedzīvotāju ienākuma nodokli, kas tika pieņemti 2022. gada decembrī, tika atcelta lielākā daļa iepriekšējo grozījumu, ko pieņēma 2022. gada martā un kuru mērķis bija samazināt darbaspēka nodokļus un kuri līdz 2025. gadam būtu radījuši negatīvu ietekmi uz budžetu līdz 1,3 % apmērā no IKP. Salīdzinot ar Savienības agregēto rādītāju, Slovēnijas nodokļu ieņēmumu daļa no IKP ir nedaudz mazāka un netiek pietiekami izmantoti daži salīdzinoši izaugsmi veicinoši nodokļi. Slovēnija lielā mērā balstās uz darbaspēka nodokļiem: darbaspēka nodokļu īpatsvars kopējos nodokļu ieņēmumos ir virs Savienības agregētā rādītāja. Periodiskie nekustamā īpašuma nodokļi Slovēnijā ir salīdzinoši zemi (0,5 % no IKP salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju 1,1 % no IKP). Izaugsmi veicinošu vides nodokļu reforma var sekmēt fiskālo konsolidāciju un ilgtspējīgu izaugsmi ilgtermiņā. Šāda nodokļu reforma varētu veicināt nodokļu sloga novirzīšanu no darbaspēka, palielinot periodisko nekustamā īpašuma nodokļu īpatsvaru, un atbalstīt darbvietu radīšanu neto nulles emisiju laikmeta industrijā un citās nozarēs ar augstu pievienoto vērtību. Zemāki darbaspēka nodokļi arī stimulētu darbaspēka piedāvājumu, tostarp kvalificētu darba ņēmēju un ārvalstu darba ņēmēju piedāvājumu.

- (29) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktu un minētās regulas V pielikuma 2.2. kritēriju, atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, ko paredzēts īstenot līdz 2026. gadam. Slovēnijas atveseļošanas un noturības plāns patlaban tiek īstenots, tomēr ar aizvien lielāku kavēšanās risku. Slovēnija iesniedza vienu maksājuma pieprasījumu, kurš atbilst atveseļošanas un noturības plānā ietvertajiem 12 atskaites punktiem un mērķrādītājiem un kura rezultātā tika izmaksāti kopumā aptuveni 49,6 miljoni EUR. Lai straujāk virzītos uz priekšu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā pašreizējā sarežģītajā situācijā, Slovēnijai ir jāstiprina pārvaldības struktūra un administratīvās spējas, kā arī jānodrošina, ka nepieciešamie lēmumi tiek pieņemti bez kavēšanās. Tas jo īpaši attiecas uz strukturālajām reformām veselības aprūpes, ilgtermiņa aprūpes un pensiju jomā. Atveseļošanas un noturības plāna papildinājumā un papildu jaunā *REPowerEU* nodaļā būtu jānosaka reālistisks atlikušo maksājumu pieprasījumu grafiks, un tas būtu jāiesniedz ātri, lai izvairītos no turpmākas kavēšanās vai pārtraukumiem atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā. Jaunās *REPowerEU* nodaļas ātra iekļaušana atveseļošanas un noturības plānā sniegs iespēju finansēt papildu reformas un investīcijas, lai atbalstītu Slovēnijas stratēģiskos mērķus enerģētikas un zaļās pārkārtošanās jomā. Lai nodrošinātu atveseļošanas un noturības plāna, kā arī citas, ārpus minētā plāna tvēruma esošas ekonomikas un nodarbinātības politikas sekmīgu īstenošanu un rezultātā panāktu plašu līdzatbildību par politikas programmu kopumā, joprojām ir svarīgi sistemātiski un efektīvi iesaistīt vietējās un reģionālās iestādes, sociālos partnerus un citas attiecīgās ieinteresētās personas.
- (30) Komisija visus Slovēnijas kohēzijas politikas plānošanas dokumentus apstiprināja 2022. gadā. Kohēzijas politikas programmu ātra īstenošana papildināmībā un sinerģijā ar atveseļošanas un noturības plānu, tostarp *REPowerEU* nodaļu, ir būtiska zaļās un digitālās pārkārtošanās īstenošanai, ekonomikas un sociālās noturības palielināšanai un līdzsvarotas teritoriālās attīstības panākšanai Slovēnijā.

- (31) Pirms Krievijas iebrukuma Ukrainā Slovēnija dabasgāzes piegādes ziņā faktiski bija atkarīga no Krievijas kā vienīgās piegādātājas. Tomēr no 2023. gada Slovēnija spēja nodrošināt aptuveni trešdaļu no dabasgāzes piegādes ar importu no Alžīrijas. Gāzei Slovēnijas energoresursu struktūrā joprojām ir liela nozīme (12 %), un tā ir būtisks enerģijas avots rūpniecībā, kā arī nodrošina elastību enerģētikas nozarei. Tāpēc būtu jāpasteidzina rūpniecības un enerģētikas nozares dekarbonizācija, ātrāk ieviešot atjaunīgos energoresursus un energoefektivitātes pasākumus. Savā nacionālajā enerģētikas un klimata plānā Slovēnija ir noteikusi 27 % mērķrādītāju kā tās devumu Savienības 2030. gada atjaunīgās enerģijas mērķrādītāja sasniegšanā. Tas ir ievērojami mazāk par atjaunīgās enerģijas īpatsvaru 37 % apmērā 2030. gadā, kas aprēķināts saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1999 ¹⁶ II pielikumu. Slovēnija tai 2021. gadam noteikto mērķrādītāju attiecībā uz atjaunīgās enerģijas īpatsvaru enerģijas bruto galapatēriņā (25 %) sasniedza, izmantojot Savienības pārrobežu sadarbības mehānismu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2018/2001 ¹⁷ (veicot statistiskus pārvedumus). Atļauju piešķiršanas procedūras tīkla mēroga atjaunīgās enerģijas iekārtām joprojām ir problemātiskas, galvenokārt sarežģīto un ilgstošo vides procedūru dēļ, jo īpaši vēja enerģijas iekārtām, attiecībā uz kurām procedūras var ilgt līdz pat vairākiem gadiem. Atjauninātajā nacionālajā enerģētikas un klimata plānā Slovēnijai būs būtiski jāstiprina atjaunīgās enerģijas mērķrādītājs, lai paketē "Gatavi mērķrādītājam 55 %" un *REPowerEU* plānā atspoguļotu vērienīgākus Savienības klimata un enerģētikas mērķrādītājus. Dabasgāzes patēriņš Slovēnijā laikposmā no 2022. gada augusta līdz 2023. gada martam samazinājās par 14 % salīdzinājumā ar vidējo gāzes patēriņu tajā pašā periodā iepriekšējos piecos gados, kas ir nedaudz zem 15 % samazinājuma mērķrādītāja. Slovēnija varētu pastiprināt centienus uz laiku samazināt gāzes pieprasījumu līdz 2024. gada 31. martam saskaņā ar Padomes Regulu (ES) 2022/1369 ¹⁸.

¹⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1999 (2018. gada 11. decembris) par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 663/2009 un (EK) Nr. 715/2009, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/22/EK, 98/70/EK, 2009/31/EK, 2009/73/EK, 2010/31/ES, 2012/27/ES un 2013/30/ES, Padomes Direktīvas 2009/119/EK un (ES) 2015/652 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 525/2013 (OV L 328, 21.12.2018., 1. lpp.).

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp.).

¹⁸ Padomes Regula (ES) 2022/1369 (2022. gada 5. augusts) par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem (OV L 206, 8.8.2022., 1. lpp.).

- (32) Slovēnijas atveseļošanas un noturības plāns jau ietver būtiskas reformas un investīcijas, kuru mērķis ir: i) palielināt atjaunīgo energoresursu īpatsvaru enerģijas bruto galapatēriņā; ii) veicināt atjaunīgo energoresursu ražotņu piekļuvi elektrotīklam un integrāciju tajā; iii) uzlabot publisko ēku energoefektivitāti un renovāciju; un iv) nodrošināt alternatīvo degvielu infrastruktūras ieviešanu. Lai gan atveseļošanas un noturības plānā paredzētie pasākumi ir svarīgs solis diversifikācijas virzienā, kas ļautu atteikties no fosilo degvielu izmantošanas, varētu darīt vairāk, lai paātrinātu atjaunīgo energoresursu izmantošanu visās nozarēs. Tas varētu ietvert prioritāro zonu noteikšanu atjaunīgās enerģijas iekārtām, atļauju piešķiršanas procedūru turpmāku vienkāršošanu un saīsināšanu, tīkla nostiprināšanu un vispārējās tīkla pārvaldības uzlabošanu (lai varētu pieslēgt vairāk atjaunīgās enerģijas iekārtu, jo īpaši zema un vidēja sprieguma tīklā). Turpmāka koncentrēšanās uz bezemisiju transportu un infrastruktūru vēl vairāk palīdzētu samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas un atkarību no fosilajām degvielām.

- (33) Darbaspēka un prasmju trūkums nozarēs un profesijās, kas ir svarīgas zaļās pārkārtošanās īstenošanai, tostarp neto nulles emisiju tehnoloģiju ražošanā, ieviešanā un uzturēšanā, rada šķēršļus pārejā uz klimatneitrālu ekonomiku. Lai mazinātu prasmju nepietiekamību un veicinātu darba ņēmēju iekļautību un pārorientēšanu, būtiskas ir kvalitatīvas izglītības un mācību sistēmas, kas reaģē uz mainīgajām darba tirgus vajadzībām, un mērķtiecīgi profesionālās pilnveides un pārkvalifikācijas pasākumi. Lai atraisītu neizmantoto darbaspēka potenciālu, minētajiem pasākumiem ir jābūt pieejamiem, jo īpaši privātpersonām un tajās nozarēs un reģionos, kurus visvairāk skar zaļā pārkārtošanās. Zinātnes, tehnoloģijas, inženierzinātņu un matemātikas (*STEM*) mācīšanas stiprināšana varētu palielināt izglītības sistēmas spēju sekmīgi nodrošināt izglītojamajiem prasmes zaļās un digitālās pārkārtošanās īstenošanai. 2022. gadā Slovēnijā tika ziņots par darbaspēka trūkumu 66 profesijās, kurās ir vajadzīgas īpašas prasmes un kompetences zaļās pārkārtošanās īstenošanai. Brīvo darbvieta rādītājs palielinājās tādās svarīgās nozarēs kā būvniecība (no 3,5 % 2015. gadā līdz 7,0 % 2022. gadā) un apstrādes rūpniecība (no 1,2 % 2015. gadā līdz 2,6 % 2022. gadā), un abas minētās nozares 2022. gadā pārsniedza Savienības vidējo rādītāju, proti, attiecīgi 4,0 % un 2,3 %.
- (34) Padome ir izskatījusi 2023. gada stabilitātes programmu, ņemot vērā Komisijas veikto novērtējumu, un tās atzinums ¹⁹ ir atspoguļots 1. ieteikumā.

¹⁹ Atbilstīgi Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktam.

- (35) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm ieteica rīkoties, tostarp, izmantojot atveseļošanas un noturības plānus, lai
- i) 2023. gadā saglabātu parāda atmaksājamību un atturētos no kopējā pieprasījuma visaptverošas stimulēšanas, veidotu labāk mērķorientētus fiskālos pasākumus augsto enerģijas cenu ietekmes mazināšanai un apsvērtu piemērotus veidus, kā samazināt atbalstu, mazinoties enerģijas cenu radītajam spiedienam; ii) uzturētu augstu publisko investīciju līmeni un veicinātu privātās investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās atbalstam; iii) atbalstītu algu attīstību tādā veidā, lai mazinātu pirktspējas zudumu, vienlaikus ierobežojot otrreizējo ietekmi uz inflāciju, turpinātu uzlabot aktīva darba tirgus politiku un novērstu prasmju trūkumu; iv) uzlabotu uzņēmējdarbības vidi un nodrošinātu, ka enerģijas atbalsts uzņēmumiem ir izmaksu ziņā efektīvs, īslaicīgs un orientēts uz dzīvotspējīgiem uzņēmumiem un ka tas saglabā stimulus zaļās pārkārtošanās realizēšanai; un v) saglabātu makrofinansiālo stabilitāti un uzraudzītu riskus, vienlaikus turpinot darbu pie banku savienības izveides pabeigšanas. 1., 2., 3. un 3. ieteikuma īstenošana Slovēnijai palīdzēs īstenot 2023. gada ieteikumā par eurozonu izklāstīto pirmo, otro un trešo ieteikumu,

AR ŠO IESAKA Slovēnijai 2023. un 2024. gadā rīkoties šādi.

1. Cik drīz vien iespējams, 2023. un 2024. gadā izbeigt spēkā esošos ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumus, saistītos ietaupījumus izmantojot valdības budžeta deficīta samazināšanai. Ja atkal pieaugošu enerģijas cenu dēļ ir nepieciešami jauni atbalsta pasākumi vai ja esošie pasākumi ir jāturpina, nodrošināt, ka šādi atbalsta pasākumi ir orientēti uz neaizsargātu mājāsaimniecību un uzņēmumu aizsardzību, ir fiskāli pieņemami un ka tie saglabā stimulus enerģijas taupīšanai.

Nodrošināt piesardzīgu fiskālo politiku, jo īpaši, ierobežojot valsts finansēto neto primāro izdevumu nominālo pieaugumu 2024. gadā līdz ne vairāk kā 5,5 % ²⁰.

Saglabāt valsts finansētās publiskās investīcijas un nodrošināt mehānisma dotāciju un citu Savienības fondu efektīvu apguvi, jo īpaši, lai veicinātu zaļo un digitālo pārkārtošanos.

Laikposmā pēc 2024. gada turpināt īstenot vidēja termiņa fiskālo stratēģiju pakāpeniskai un ilgtspējīgai konsolidācijai apvienojumā ar tādām investīcijām un reformām, kas veicina lielāku ilgtspējīgu izaugsmi, lai panāktu piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli.

Nodrošināt veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes sistēmas fiskālo ilgtspēju ilgtermiņā. Līdzsvarot nodokļu ieņēmumus, lai nodrošinātu izaugsmei labvēlīgākus un ilgtspējīgākus resursus.

²⁰ Tiek lēsts, ka tas atbilstu ikgadējam strukturālās budžeta bilances uzlabojumam vismaz 0,5 % apmērā no IKP 2024. gadā, kā aprakstīts 23. apsvērumā.

2. Nodrošināt efektīvu pārvaldības struktūru un uzlabot administratīvās spējas, lai varētu ātri un stabili īstenot valsts atveseļošanas un noturības plānu. Ātri pabeigt *REPowerEU* nodaļas iekļaušanu, lai strauji sāktu tās īstenošanu. Turpināt kohēzijas politikas programmu ātru īstenošanu ciešā papildināmībā un sinerģijā ar atveseļošanas un noturības plānu.
3. Turpināt centienus dažādot gāzes importu un samazināt vispārējo atkarību no fosilajām degvielām, paātrinot atjaunīgo energoresursu izmantošanu, jo īpaši, vēl vairāk vienkāršojot un saīsinot atļauju piešķiršanas procedūras un stiprinot elektrotīklu, kā arī uzlabojot to pārvaldību, arī ar digitalizācijas palīdzību. Palielināt energoefektivitātes pasākumu īstenošanu, jo īpaši ēku sektorā, veicināt transporta nozares elektrifikāciju un pastiprināt politikas centienus, kuru mērķis ir nodrošināt un apgūt zaļās pārkārtošanās īstenošanai vajadzīgās prasmes un kompetences.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*